

САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

УДК 582.542.11:581.527

Аналіз використання декоративних злакових рослин у сучасній флористиці для композиційних рішеньМарченко А.Б. , Житник І.С.

Білоцерківський національний аграрний університет

Марченко А.Б. allafialko76@ukr.net; Житник І.С. innazhytnyk@btsau.edu.ua

Марченко А.Б., Житник І.С. Аналіз використання декоративних злакових рослин у сучасній флористиці для композиційних рішень. «Агробіологія», 2025. № 1. С. 295–302.

Marchenko A., Zhytnyk I. Use analysis of ornamental cereal plants in modern floristry for compositional solutions. «Agrobiology», 2025. no. 1, pp. 295–302.

Рукопис отримано: 31.03.2025 р.

Прийнято: 15.04.2025 р.

Затверджено до друку: 22.05.2025 р.

doi: 10.33245/2310-9270-2025-195-1-295-302

Фітодизайн спрямований на об'єднання рослинного і предметного світу, він проводить лінію гуманізації штучного середовища, а також допомагає розробити продумане, науково обґрунтоване дизайнерське рішення щодо введення рослин в інтер'єри. Метою статті було вивчити видовий склад декоративних злакових рослин, які використовують у флористиці та встановити перспективні декоративні злакові рослини для композиційних рішень. Вивчення асортименту декоративних злакових рослин, які використовують у сучасній флористиці, проводили за теоретичними та методичними підходами у сфері фітодизайну. У результаті літературного аналізу, флористичних та фітодизайнерських студій встановили, що асортимент рослин який використовують для флористики представлений 161 видом із 48 родин 25 порядків. За кількістю видів домінування мають порядки *Asterales* і *Poales* Small. та родини *Asteraceae* Bercht. & J.Presl і *Poaceae* Barnh. Для формування композицій найчастіше використовують суцвіття декоративних та дикорослих злакових рослин з родів *Aīra*, *Arundo*, *Bouteloua*, *Coix*, *Dactylis*, *Stipa*, *Lagurus*, *Alopecurus*, *Setaria*, *Panicum*, *Bromus* L., *Poa*. З кожним роком асортимент декоративних злакових рослин для композиційних рішень у флористиці збільшується. Тому, проаналізувавши асортимент декоративних злакових рослин які використовують в ландшафтному дизайні та вирощують в розсадниках декоративних рослин, дійшли висновку, що перспективними є 47 видів із родини *Poaceae* Barnh. Із них може бути використаний як формувальний матеріал або лінійний рослинний матеріал – 17 видів та 41 культивар; як домінанта або фокусувальний матеріал – 30 видів та 41 культивар; як рослинний матеріал-наповнювач або додатковий матеріал – 29 видів та 25 культиварів.

Ключові слова: фітодизайн, композиції, декоративні злакові рослини, види, культивари.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. На сьогодні відбувається активний розвиток різноманітних концепцій інтер'єрів. Фітодизайн спрямований на об'єднання рослинного і предметного світу, він певною мірою проводить лінію гуманізації штучного середовища, а також допомагає розробити продумане, науково обґрунтоване дизайнерське рішення щодо введення рослин в інтер'єри.

Фітодизайн – напрям в дизайні, де головними компонентами слугують рослини, або композиції з них. Слово «фітодизайн» походить від «фіто» – рослина, і «дизайн» – художнє конструювання. Основними завданнями цього напрямку є: естетико-психологічна дія на стан людини за допомогою краси, форми та кольору природних об'єктів, оздоровлення навколишнього простору завдяки виділенню фітонцидів, очищення повітря від

пили, газів, неприємних ароматів, зниження рівня шуму та біоіндикації [1, 2]. Слово «букет» французького походження (франц. bouquet) і у перекладі означає – красиво підібрані та скріплені квіти. Завдання флориста під час роботи із букетом – розкрити природну красу кожної квітки окремо і задум флориста загалом [3]. Асортимент живих рослин, що використовують для букетів, досить різноманітний. Композиція (від лат. compositio – складаю) в широкому розумінні – це побудова художньої форми: реальне або ілюзорне формування простору і об’єму, симетрія і асиметрія, масштаб, ритм і пропорції, нюанс і контраст, перспектива, угруповання, кольорне вирішення тощо. Композиція організує як внутрішню побудову твору, так і його співвідношення з інтер’єром простору [4]. Уміння створювати квіткові композиції набуло в Японії права мистецтва і отримало назву «ікебана», що у перекладі означає: «збереження квітів в другому житті». Для правильного складання букета або квіткової композиції необхідно враховувати сім основних ознак: стиль, масштаб, фон, врівноваженість, текстура, динамізм, колір [5].

Сучасний фітодизайн не обмежується використанням для прикрашання інтер’єру звичайних рослин в горщиках. Особливу увагу фітодизайнери приділяють саме оформленню та розташуванню рослинної композиції, використовуючи дизайнерські горщики, кашпо, оригінальні підставки та інші декоративні елементи, зокрема композиції із сухих рослин [7–9]. У композиціях разом з квітучими рослинами широко використовують декоративно-листяні рослини, злаки, гілочки дерев і чагарників. У осінньо-зимовий період, коли мало квітів, гарною прикрасою можуть слугувати композиції з гілочок, сухих квітів, трав і різних рослин. У зимових букетах використовують сухоцвіти (аммобіум, акроклі- нум, гелехризум, статиця, гомфрена), злаки (зайцехвіст, трясучка, ячмінь гривастий), а також гіпсофілу багаторічну, ковилу, рогіз, оранжевий фізаліс тощо [10].

На думку культурологів, мистецтво створювати букети із сухих квітів прийшло в Європу зі Сходу. У XIX ст. композиції із сухоцвітів були досить популярними, у XX ст. втратили свою привабливість і стали асоціюватися з поганим смаком. На сьогодні композиційні рішення із сухоцвітів та консервованих рослин мають попит у фітодизайні просторів. На відміну від живих квітів, які насамперед використовують для вираження своєї уваги, композиції із сухоцвітів – це атрибут

інтер’єру. Уміло підібрані композиції із сухоцвітів прикрашають фойє готелів, ресторанів і офісів, ресторани зали, приватні будинки [11]. Матеріал для складання сухих композицій використовують найрізноманітніший: це і природні сухоцвіти, тобто ті рослини, які висихаючи, зберігають свою декоративність, і звичайні садові та польові квіти, висушені спеціальним способом, і декоративна цибуля, папороті, хлібні злаки, гілки чагарників і дерев, засушені разом із плодами, такі як глід, барбарис, калина, обліпіха, сніжноягідник, бересклет і багато інших. Із водяних і лугових рослин можна використовувати для букетів очерет, осоку, рогіз [12, 13].

У декоративному садівництві ландшафтні дизайнери для композиційних рішень ландшафтно-архітектурних просторів садово-паркових об’єктів поруч з квітами, почали широко використовувати декоративні злаки, яких на сьогодні відомо більше 400 видів [14, 15]. Із декоративних злаків можна складати як самостійну ландшафтну експозицію, так і доповнювати деревно-чагарникові насадження або трав’янисті багаторічники [16, 17]. Використовують їх у ролі як солітерів, так і фонових рослин, для міксбордерів і альпійських гірок, для створення окремих декоративних груп [18]. Також особливу увагу декоративним злаковим рослинам приділяють флористи та майстри фітодизайну [19, 20]. Злаки цінують не лише за незвичайну оригінальну форму куща, цікаве сезонне забарвлення листя, привабливе колосіння, а також за тривалий період декоративності [21, 22]. У флористиці злакові рослини надають композиціям із сухоцвітів повітряної легкості, яскравіше вимальовуються форми та забарвлення квітів. Під час складання композицій найчастіше використовують суцвіття декоративних та дикорослих злакових рослин родини Poaceae з родів *Aïra*, *Arundo*, *Bouteloua*, *Coix*, *Dactylis*, *Stipa*, *Lagurus*, *Alopecurus*, *Setaria*, *Panicum*, *Bromus* L., *Poa* [23].

Мета дослідження – вивчити видовий склад декоративних злакових рослин, які використовують у флористиці та встановити перспективні декоративні злакові рослини для композиційних рішень.

Матеріал і методи дослідження. Рослинний матеріал у флористиці представлений свіжозрізаними квітами та іншими декоративно-листяними рослинами, сухоцвітами та консервованими рослинами, а також іншими матеріалами рослинного походження. Рослинний матеріал для флористики може бути умовно розділений на 3 групи:

- Формувальний матеріал або лінійний рослинний матеріал – стебла високих трав, високорослі декоративні рослини або велике листя, яке використовують для формування структури або скелета композиції.

- Домінанта або фокусувальний матеріал – великі квіти або суцвіття, яскраве листя.

- Рослинний матеріал-наповнювач або додатковий матеріал – різне листя або дрібні квіти, якими прикривають кріплення та краї вази і які, водночас, додають різноманітності вигляду та колірної гами композиції і заповнюють порожнечі.

Вивчення асортименту декоративних злакових рослин, які використовують у сучасній флористичі, проводили впродовж 2023–2025 рр. у приватних флористичних та фітодизайнерських студіях м. Біла Церква за теоретичними та методичними підходами у сфері фітодизайну. Під час роботи керувалися комплексним і системним підходом та методами дослідження: описовий, теоретичний аналіз, метод аналізу та синтезу, порівняльний метод [24–31].

Результати дослідження та обговорення. У результаті літературного аналізу, флористичних та фітодизайнерських студій встановили, що асортимент рослин, який використовують для флористики, представлений 161 видом із 48 родин 25 порядків (табл. 1). За кількістю видів домінування мають порядки *Asterales* і *Poales* Small. та родини *Asteraceae* Bercht. & J.Presl і *Poaceae* Barnh.

Під час вивчення видового різноманіття родини *Poaceae* Barnh. відмітили, що за формування композицій найчастіше використовують суцвіття декоративних та дикорослих злакових рослин з родів *Aïra*, *Arundo*, *Bouteloua*, *Coix*, *Dactylis*, *Stipa*, *Lagurus*, *Alopecurus*, *Setaria*, *Panicum*, *Bromus* L., *Poa*.

Айра або Аїра *Aïra* – рід однорічних рослин, який включає 9 видів: *A. Caryophyllea* L., *A. cupaniana* Guss., *A. elegantissima* Schur, *Aira hybrid* Gaudich., *A. praecox* L., *A. provincialis* Jord., *A. scoparia* Adamovic, *A. tenorei* Guss., *A. uniaristata* Cav. Використовують у флористичі суцвіття – відкрита, нещільна, зворотнойцуповата волоть, довжиною 4–9 см, шириною 2–5 см, колосочки поодинокі, родючі колосочки на квітконіжках. Колосочки довгасті, стиснуті збоку, 1,5–2,5 мм завдовжки, розпадаються у зрілості, розчленовуючись під кожною родючою квіткою. Колоскові луски схожі, блискучі, завдовжки 1,5–2,5 см, верхівки гострі. Арундо *Arundo* – рід багаторічних рослин висотою 2–4 м. Використовують у флористичі суцвіття – волоть, досить вели-

ка за розміром, складена багатьма колосками. За даними бази The Plant List, рід включає 5 видів: *A. collina* Ten., *A. donax* L., *A. formosana* Hack., *A. mediterranea* Danin, *A. plinii* Turra. Бутелуа елегантна *Bouteloua gracilis* – багаторічна рослина роду *Bouteloua* родини *Poaceae* висотою 40–60 см. Використовують у флористичі листя та суцвіття – тонке світло-зеленого забарвлення, квітує колосками, що звисають ніби щитоподібні дзвіночки, які розташовані горизонтально на верхівці кожного квіткового пагона. Рід *Coix* включає 3 види: *Coix aquatica* Roxb., *Coix gasteenii* B.K. Simon, *Coix lacryma-jobi* L. Найбільш культивований у флористичі – вид *Coix lacryma-jobi* (Ювлеві сльози, кокс сльози Йови, бусенник звичайний, Йови сльози, Богородиці сльози, бусенник, сльозник, або адлай). Трав'яниста багаторічна рослина може досягати 50–200 см висоти. Використовують у флористичі суцвіття – колосоподібна кисть. Рід Грястиця *Dactylis* представлений видами *D. Glomerata* L., *D. Marina* Borrill., *D. Metlesicsii* Schönfelder & Ludwig., *D. Smithii* Link (syn. *D. Glomeratasubsp. smithii* (Link) Stebbins & Zohary). Види роду *Dactylis* – багаторічні рослини, заввишки до 140 см, і трикутної форми суцвіття-віник 10–15 см завдовжки, які за настання насінної зрілості змінюють колір на сіро-коричневий. Колоски 5–9 мм довжиною. Стебла широколінійні, що відрізняє їх від багатьох інших трав. Використовують у флористичі суцвіття. Рід Ковила *Stipa* – за різними класифікаціями представлений від 150 до 300 видами. На території України зустрічаються 27 видів. Використовують у флористичі суцвіття – волотисте, колоски містять по одній квітці, покривних лусок 2, зовнішня квіткова переходить в довгий, здебільшого перегнутий коліном і біля основи скручений остюк, який щільно охоплює плід (зернівку) до її дозрівання. Рід *Lagurus* представлений видом Лагурус (зайцехвіст) яйцеподібний (*Lagurus ovatus* L.) – однорічна трав'яниста рослина, 30–50 см заввишки. Використовують у флористичі суцвіття колосоподібні мителки яйцеподібної форми, 3–4 см завдовжки, які складаються із одноквіткових колосків близько 1 см завдовжки, із щільно шовковисто-опушеною лускою, м'які, пухнасті колосоподібні мителки. Рід Китник, лисохвіст *Alopecurus* – представлений 60 видами, в Україні – 6 видів. Це багато- і однорічні трав'янисті рослини, стебла тонкі, заввишки до 80–100 см. Використовують у флористичі суцвіття – густа циліндрична колосоподібна волоть; колоски стиснуті з боків, одноквіткові. Рід Мишій,

щетинник або бриця *Setaria* – об'єднує понад 130 видів. В Україні є три види: *Setaria verticillata*, *S. viridis*, *S. pumila*, також інтродуковані: *S. adhaerens*, *S. faberi*, *S. italica*. Має густе суцвіття, видовжене або циліндричне, типу колосоподібна волоть. Колоски одно- або двоквіткові, на коротких ніжках, оточені неплідними гілочками суцвіття, які виглядають як довгі, зазублені, ламкі щетинки. Використовують у флористиці листя і суцвіття. Рід Просо *Panicum* – налічується понад 400 видів. Просо прутноподібне, пістряве (*Panicum virgatum*) – багаторічна трав'яниста рослина заввишки до 2,4 м. Стебла міцні, гнучкі. Листя вузьке, лінійне, зелене, восени – кольору охри. Квітки зібрані в розкидисті мителки завдовжки 20–35 см, які часто мають рожевий або червонуватий колір під час розкриття. Використовують у флористиці суцвіття. Рід Стоколос, бромус, стоколоса *Bromus* L. – об'єднує 169 видів, в Україні поширено до 20 видів: *Bromus inermis* Leyss., *Bromus arvensis* L., *Bromus secalinus* L., *Bromus hordeaceus*. Використовують у флористиці суцвіття. Рід Тонконіг *Poa* – налічує понад 500 видів, в Україні розповсюджені понад 20 видів, з яких найбільше значення мають *Poa pratensis*, *Poa trivialis*, *Poa palustris*. Використовують у флористиці суцвіття.

Із кожним роком асортимент декоративних злакових рослин для композиційних рішень у флористиці збільшується. Тому, проаналізувавши асортимент декоративних злакових рослин, які використовують в ландшафтному дизайні та вирощують в розсадниках декоративних рослин, дійшли висновку, що перспективними є 47 видів із родини *Poaceae* Barnh.

Рослинний матеріал із декоративних злакових рослин для флористики може бути використаний як:

- Формувальний матеріал або лінійний рослинний матеріал такими видами та культиварами: *Calamagrostis ocutiflora*, *C. brachytricha*, *C. arundinacea* культивари (сорти): 'Aureovariegata', 'Variegata', 'Dwarfeys Garters', 'Mervyn Feesey', 'Picta', 'Luteo Picta', 'Streamlined', *Cortaderia selloana* 'Albolineata' 'Silver Stripe', 'Aureolineata', 'Gold Band', 'Violacea', 'Elegans' ('Argentea'), 'Silver Cornet', 'White Feather', 'Monstrosa', 'Pumila', 'Rosea', 'Gold Bend', 'Splendid Star', *Miscanthus sinensis* 'Gracillimus', 'Zebrimus' ('Strictus'), 'Morning Light', 'Cabaret', 'Goldfeder', 'Graziella', 'Purpurascens', 'Flamingo', *M. sacchariflorus* 'Aureuc', 'Robustus', *Pennisetum villosum*, *P. alopecuroides* 'Hameln', *P. glaucum* 'African Purple', 'Jester',

'Jade Princess', 'Purple Baron', 'Purple Majesty', *P. orientale*, *P. setaceum*, *Melica altissima* L., *M. transsilvanica* Shur., *Panicum virgatum* 'Blue Tower', 'Heavy Metal', 'Hanse Herms', 'Cloud Nine', *Arrhenatherum elatius* subsp. *bulbosum* 'Variegatum', *A. elatius*, *Hordeum jubatum*.

- Домінанта або фокусувальний матеріал такими видами та культиварами: *Helictorichon sempervirens* 'Pendula', 'Robust', *Calamagrostis ocutiflora*, *C. brachytricha*, *C. arundinacea* культивари (сорти): 'Aureovariegata', 'Variegata', 'Dwarfeys Garters', 'Mervyn Feesey', 'Picta', 'Luteo Picta', 'Streamlined', *Stipa capillata*, *S. longifolia*, *S. pulsherrima*, *S. joannis*, *Elymus giganteus*, *E. canadensis*, *E. arenariaua*, *Cortaderia selloana* 'Albolineata', 'Silver Stripe', 'Aureolineata', 'Gold Band', 'Violacea', 'Elegans' ('Argentea'), 'Silver Cornet', 'White Feather', 'Monstrosa', 'Pumila', 'Rosea', 'Gold Bend', 'Splendid Star', *Alopecurus alpinus*, *A. pratensis*, *Liatris spicata*, *Glyceria maxima*, *Miscanthus sinensis* 'Gracillimus', 'Zebrimus' ('Strictus'), 'Morning Light', 'Cabaret', 'Goldfeder', 'Graziella', 'Purpurascens', 'Flamingo', *M. sacchariflorus* 'Aureuc', 'Robustus', *Molinia coerulea*, *M. arundinacea*, *Pennisetum villosum*, *P. alopecuroides* 'Hameln', *P. glaucum* 'African Purple', 'Jester', 'Jade Princess', 'Purple Baron', 'Purple Majesty', *P. orientale*, *P. setaceum*, *Melica altissima* L., *M. transsilvanica* Shur., *Panicum virgatum* 'Blue Tower', 'Heavy Metal', 'Hanse Herms', 'Cloud Nine', *Arrhenatherum elatius* subsp. *bulbosum* 'Variegatum', *A. elatius*, *Hordeum jubatum*.

- Рослинний матеріал-наповнювач або додатковий матеріал такими видами та культиварами: *Holcus mollis* 'Albo-variegates', *Helictorichon sempervirens* сорти 'Pendula', 'Robust', *Dactylis glomerata*, *Kaeleria glauca*, *Stipa capillata*, *S. longifolia*, *S. pulsherrima*, *S. joannis*, *Festuca amethystine* 'Superba', 'Klose', 'Bronze Glanz', *F. valesiaca*, *F. ovina*, *F. cinerea* 'Azurit', 'Daeumling' ('Tom Thumb'), 'Blick Silver Silberreier' ('Silver Heron'), 'Blauglut Caesia', 'Harz', 'Meerblau' ('Sea Blue'), 'Frunhlingablau', *F. tenuifolia*, *Lagurus ovatus* L., *Lamarckia aurea*, *Alopecurus alpinus*, *A. pratensis*, *Melica altissima* L., *M. transsilvanica* Shur., *Panicum virgatum* 'Blue Tower', 'Heavy Metal', 'Hanse Herms', 'Cloud Nine', *Arrhenatherum elatius* subsp. *bulbosum* 'Variegatum', *A. elatius*, *Sesleria albicans*, *S. caerulea*, *S. nitida*, *S. heuffleriana*, *Spartina pectinata*, *Briza media*, *Deschampsia caespitosa* 'Branzschleier' ('Bronze Veil'), 'Goldgehonge' ('Golden Shower'), 'Goldstaub' ('Golden Dust'), 'Landywood Gold', 'Targiflora', *Deschampsia flexuosa* 'Aurea' (sin. 'Tarta Gold'), 'Muckenschwarm' ('Flyrwarm').

Таблиця 1 – Таксономічна оцінка рослин які використовують у флористиці

Порядок	Родина	К-сть видів
<i>Asterales</i>	<i>Asteraceae</i> Bercht. & J.Presl	42
	<i>Campanulaceae</i> Juss.	1
<i>Lamiales</i>	<i>Acanthaceae</i> Juss.	1
	<i>Bignoniaceae</i> Juss.	1
	<i>Lamiaceae</i>	9
	<i>Oleaceae</i> Hoffmanns. & Link	1
	<i>Plantaginaceae</i>	2
<i>Saxifragales</i>	<i>Altingiaceae</i>	1
	<i>Saxifragaceae</i> Juss.	1
	<i>Paeoniaceae</i> Raf.	1
	<i>Crassulaceae</i>	1
<i>Caryophyllales</i>	<i>Amaranthaceae</i> Juss.	3
	<i>Caryophyllaceae</i> Juss. 1789	2
	<i>Polygonaceae</i> Juss., 1789	1
	<i>Limoniaceae</i>	2
<i>Ranunculales</i>	<i>Berberidaceae</i> Juss.	2
	<i>Ranunculaceae</i> Juss.	1
	<i>Papaveraceae</i> Juss., 1789	2
<i>Fagales</i>	<i>Betulaceae</i> Gray	3
<i>Fabales</i>	<i>Fabaceae</i> Lindl.	6
<i>Boraginales</i>	<i>Boraginaceae</i> Juss., 1789	1
<i>Malpighiales</i>	<i>Salicaceae</i> Mirb.	1
	<i>Linaceae</i> DC. ex Perleb, 1818	1
	<i>Violaceae</i> Batsch (1802)	1
Жимолостеві	<i>Dipsacoideae</i> Eaton (1836)	2
<i>Cucurbitales</i>	<i>Cucurbitaceae</i> Juss., 1789	1
<i>Geraniales</i>	<i>Geraniaceae</i> Juss., 1789	1
<i>Cornales</i>	<i>Hydrangeaceae</i>	1
<i>Apiales</i>	<i>Apiaceae</i> Lindl.	5
<i>Brassicales</i>	<i>Brassicaceae</i> Burnett	7
	<i>Resedaceae</i> Martinov	1
<i>Cornales</i>	<i>Cornaceae</i> Bercht. & J.Presl 1825	1
<i>Myrtales</i>	<i>Onagraceae</i>	1
	<i>Myrtaceae</i> Juss.	1
<i>Sapindales</i>	<i>Rutaceae</i> Juss., 1789	1
	<i>Sapindaceae</i> Juss., 1789	2
	<i>Anacardiaceae</i>	1
<i>Rosales</i>	<i>Cannabaceae</i> Martinov, 1820	1
	<i>Rosaceae</i>	8
<i>Malvales</i>	<i>Tiliaceae</i>	1
<i>Nymphaeales</i>	<i>Nymphaeaceae</i> Salisb. 1805	3
<i>Solanales</i>	<i>Solanaceae</i> Juss.	5
<i>Proteales</i>	<i>Platanaceae</i> T. Lestib.	1
	<i>Proteaceae</i> Juss.	1
<i>Ericales</i>	<i>Ericaceae</i> Juss.	2
	<i>Polemoniaceae</i> Juss., 1789	1
<i>Poales</i> Small.	<i>Poaceae</i> Barnh.	26
25	48	161

Висновок. На сьогодні для сучасної флористики використовують широкий асортимент декоративно-листяних рослин, злаків, дерев і чагарників разом з квітучими рослинами у композиційних рішеннях. У результаті моніторингу флористичних студій, квіткових крамниць встановили, що для флористики використовують 161 вид із 48 родин 25 порядків, за кількістю видів домінування мають порядки *Asterales* і *Poales* Small. та родини *Asteraceae* Bercht. & J.Presl і *Poaceae* Barnh. Під час вивчення видового різноманіття родини *Poaceae* Barnh. відмітили, що для формування композицій найчастіше використовують суцвіття декоративних та дикорослих злакових рослин з родів *Aīra*, *Arundo*, *Bouteloua*, *Coix*, *Dactylis*, *Stipa*, *Lagurus*, *Alopecurus*, *Setaria*, *Panicum*, *Bromus* L., *Poa*. Виділили 47 видів із родини *Poaceae* Barnh., які є перспективними для флористики, з них може бути використаний як формувальний матеріал або лінійний рослинний матеріал – 17 видів та 41 культивар; як домінанта або фокусувальний матеріал – 30 видів та 41 культивар; як рослинний матеріал-наповнювач або додатковий матеріал – 29 видів та 25 культиварів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гнатюк Л.Р., Шепелюк Х.С. Використання фітодизайну в інтер'єрі офісного простору. Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Київ, 2019. Вип. 17. С. 31–39.
2. Кузнецова І.О., Степанюк Т.О. Вплив основних художніх засобів композиції на використання фітодизайну в інтер'єрі. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.18. С. 316–321.
3. Форми букетів у флористичі. URL: <https://www.annetflowers.com.ua/ua/news/kakie-byvayut-formy-ividy-cvetochnyh-buketov>].
4. Проценко Д., Мироненко В., Губанов О. Тенденції розвитку використання озеленення в інтер'єрі громадських будівель. Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну». Київ: КНУТД, 2023. Т. 2. С. 229–233.
5. Пузиренко Я. Ікебана – ніжна і витончена простота. Київ: Кондор, 2015.
6. Олійник О.П., Гнатюк Л.Р., Чернявський В.Г. Основи дизайну інтер'єру: навч. посіб. Київ: НАУ, 2011. 228 с.
7. Сніжко В.В., Харитонova І.П. Розвиток ідей А.М. Гродзінського про фітодизайн. Інтродукція та акліматизація рослин на Україні. 2006. № 4. С. 35–39.
8. Туманов І.М. Озеленення інтер'єру: методика наукового підходу. Науковий вісник. 2006. Вип. 16.4. С. 251–256.
9. Фітодизайн. URL: <https://design-landscape.com.ua/uk/fitodyzajn/>
10. Довідник сучасного ландшафтного дизайнера / В.М. Прокопчук та ін. Вінниця: ВНАУ, 2016.
11. Єпіхіна М.А. Ландшафтний дизайн та озеленення приміщень: навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Початкова освіта» освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр». Старобільськ: Видво «Промінь», 2019. 179 с.
12. Сорокіна С.В. Товарознавство квітів: підручник. Харків: ХДУХТ, 2016. 372 с.
13. Букет – вид композиції. URL: <https://vsosvita.ua/library/tema-buket-vid-kompozicii-formuvanna-buketivosnovni-linii-aranzuvanna-skladanna-buketiv-iz-stucnih-kvitiv-33493.html>.
14. Ковалевський С. Б., Соловей Д. С. Історія і досвід використання злакових рослин в Україні та за кордоном. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Лісівництво та декоративне садівництво. Київ, 2014. Вип. 198. Ч. 3. С. 185–192.
15. Бутенко В.О., Козачук І.Ю. Можливості використання рослин роду костриця (*Festuca*) в озелененні. Лісівнича освіта і наука: стан, проблеми та перспективи розвитку: збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Ломжа–Малин: MANS, 2024. С. 86–90.
16. Бойко Т.О., Котовська Ю.С. Використання багаторічних злакових культур в озелененні міста Херсон. Аграрні інновації. 2023. № 17. 7–12.
17. Таран Н.Ю., Горупаха В.Г., Косик О.І., Бацманова Л.М. Злакові трави родів *Miscanthus* та *Pennisetum* у ландшафтному дизайні міських просторів. Теорія та практика дизайну. Садово-паркове господарство. Київ: НАУ, 2024. Вип. 2(32). С. 227–236. DOI: 10.32782/2415-8151.2024.32.27.
18. Бутенко В.О. Злакові декоративні рослини у формуванні простору реабілітаційних садів. Інновації у садово-парковому господарстві України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених. Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 6–8.
19. Пузиренко Я.В. Декоративна флористика: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Кондор-Видавництво», 2013. 231 с.
20. Електронна Бібліотека з квітництва. URL: <http://flowerlib.ru/books.shtml>
21. Злаки в дизайні саду /New-Flowers/. Все про квіти. URL: <http://www.ontario-knives.ru/zlaki-v-dizainesada.html>.
22. Ідеї декору. Декоративні трави та злаки: назви та ідеї використання в ландшафтному дизайні. URL: <https://idei-dekoru.com/2018/03/04/>.
23. Вишньова О.С., Зелінський Б.В. Декоративні злакові рослини для фітодизайну. Інновації у садово-парковому господарстві України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених. Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 16–18.
24. Дячук П.В., Перфільєва М.В., Перфільєва Л.П. Флористика: навч. посіб. Умань, 2013. 182 с.
25. Ботаніка. Практикум: навчальний посібник / І.М. Григора та ін. Київ: Арістей, 2008. 340 с.

26. Пересипкіна Т.М. Анатомія рослин: теорія, практикум, тести: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2011. 236 с.

27. Бєлова В.А. Основи флористики: навч. посіб. Котовськ, 2010. 59 с.

28. Пузыренко Я.В. Декоративна флористика: навч. посіб. Київ: Кондор-Видавництво, 2013. 232 с.

29. Calvert Crary Flower School. A Practical Guide to the Art of Flower Arranging. Running Press, 2020. 224 p.

30. Бєлова В.А. Основи флористики. URL: <https://naurok.com.ua/navchalniy-posibnik-dlyapozashkilnih-navchalniy-posibnik-dlyapozashkilnih-navchalno-vihovnihzakladiv-osnovi-floristiki-31296.html>

31. Дячук П.В. Флористика. URL: <https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u166/florustuka.pdf>.

REFERENCES

1. Hnatiuk, L.R., Shepeliuk, Kh.S. (2019). Vykorystannia fitodyzainu v interieri ofisnogo prostoru [The use of phytodesign in the interior of office space]. *Teoriia ta praktyka dyzainu: zb. nauk. prats [Theory and practice of design: collection of scientific works]*. Kyiv, Issue 17, pp. 31–39.

2. Kuznetsova, I.O., Stepaniuk, T.O. (2013). Vplyv osnovnykh khudozhnykh zasobiv kompozytsii na vykorystannia fitodyzainu v interieri [The influence of the main artistic means of composition on the use of phytodesign in the interior]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of the National Technical University of Ukraine]*. Issue 23.18, pp. 316–321.

3. Formy buketiv u florystytsii [Forms of bouquets in floristr]. Available at: <https://www.annet-flowers.com.ua/ua/news/kakie-byvayut-formy-ividy-cvetochnykh-buketov>.

4. Protsenko, D., Myronenko, V., Hubanov, O. (2023). Tendentsii rozvytku vykorystannia ozelenennia v interieri hromadskykh budivel [Trends in the development of the use of greenery in the interior of public buildings.]. *Zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Aktualni problemy suchasnoho dyzainu» [Collection of materials of the V International Scientific and Practical Conference "Actual Problems of Modern Design"]*. Kyiv, KNUTD, Vol. 2, pp. 229–233.

5. Puzyrenko, Ya. (2015). Ikebana – nizhna i vytonchena prostota [Ikebana – gentle and elegant simplicity]. Kyiv, Kondor.

6. Oliinyk, O.P. Hnatiuk, L.R., Cherniavskiy, V.H. (2011). Osnovy dyzainu interieru: navch. posib. [Undamentals of interior design]. Kyiv, NAU, 228 p.

7. Snizhko, V.V., Kharytonova, I.P. (2006). Rozvytok idei A.M. Hrodzinskoho pro fitodyzain [Development of ideas of A.M. Grodzinsky about phytodesign]. *Introduktsiia ta aklimatyzatsiia roslin na Ukraini [Introduction and acclimatization of plants in Ukraine]*. no. 4, pp. 35–39.

8. Tumanov, I.M. (2006). Ozelenennia interieru: metodyka naukovoho pidkhodu. *Naukovyi visnyk [Greening the interior: methods of a scientific approach. Scientific Bulletin]*. Issue 16.4, pp. 251–256.

9. Fitodyzain [Phytodesign]. Available at: <https://design-landscape.com.ua/uk/fitodyzajn/>

10. Prokopchuk, V.M., Tsyhanskyi, V.I., Monarkh, V.V. (2016). Dovidnyk suchasnoho landshaftnoho dyzainera [Handbook of a modern landscape designer]. Vinnytsia, VNAU.

11. Yepikhina, M.A. (2019). Landshaftnyi dyzain ta ozelenennia prymishchen: navch.- metod. posib. dlia stud. spets. «Pochatkova osvita» osvithkvalifikatsiinyi riven «bakalavr» [Landscape design and greening of premises: teaching-methodical. manual for students of the specialty "Primary education" educational qualification level "bachelor"]. Starobilsk, Publishing house «Promin», 179 p.

12. Sorokina, S.V. (2016). Tovaroznavstvo kvitiv: pidruchnyk [Commodity science of flowers]. Kharkiv, KhDUKhT, 372 p.

13. Buket – vyd kompozytsii [Bouquet – a type of composition]. Available at: <https://vseosvita.ua/library/tema-buket-vid-kompozicii-formuvanna-buketiv-osnovni-linii-aranzuvanna-skladanna-buketiv-iz-stucnih-kvitiv-33493.html>.

14. Kovalevskiy, S.B., Solovei, D.S. (2014). Istoriia i dosvid vykorystannia zlakovykh roslin v Ukraini ta za kordonom [History and experience of using cereal plants in Ukraine and abroad]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Lisivnytstvo ta dekoratyvne sadivnytstvo [Scientific Bulletin of the National University of Life Resources and Environmental Management of Ukraine. Forestry and Ornamental Gardening]*. Kyiv, Issue 198, Part 3, pp. 185–192.

15. Butenko, V.O. Kozachuk, I.Iu. (2024). Mozhlyvosti vykorystannia roslin rodu kostrytsia (Festuca) v ozelenenni [Possibilities of using plants of the genus Festuca in landscaping]. *Lisivnycha osvita i nauka: stan, problemy ta perspektyvy rozvytku: zbirnyk naukovykh prats VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii [Forestry education and science: state, problems and development prospects: collection of scientific papers of the VI International Scientific and Practical Internet Conference]*. Lomzha–Malyn, Publishing house MANS, pp. 86–90.

16. Boiko, T.O., Kotovska, Yu.S. (2023). Vykorystannia bahatorichnykh zlakovykh kultur v ozelenenni mista Kherson [The use of perennial cereal crops in landscaping the city of Kherson]. *Ahrarni innovatsii [Agrarian innovations]*. no. 17, pp. 7–12.

17. Taran, N.Yu., Horupakha, V.H., Kosyk, O.I., Batsmanova, L.M. (2024). Zlakovi travy rodov Miscanthus ta Pennisetum u landshaftnomu dyzaini miskykh prostoriv [Cereal grasses of the genera Miscanthus and Pennisetum in the landscape design of urban spaces]. *Teoriia ta praktyka dyzainu. Sadovo-parkove hospodarstvo [Theory and practice of design. Horticulture]*. Kyiv, NAU, Issue 2(32), pp. 227–236. DOI: 10.32782/2415-8151.2024.32.27.

18. Butenko, V.O. (2024). Zlakovi dekoratyvni rosliny u formuvanni prostoru reabilitatsiinykh sadiv [Cereal ornamental plants in the formation of the space of rehabilitation gardens]. *Innovatsii u sadovo-parkovomu hospodarstvi Ukrainy: materialy*

Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii zdobuvachiv vyshchoi osvity ta molodykh uchenykh [Innovations in horticulture of Ukraine: materials of the All-Ukrainian scientific and practical internet conference of higher education students and young scientists]. Bila Tserkva, BNAU, pp. 6–8.

19. Puzyrenko, Ya.V. (2013). Dekorativna florystyka: navchalnyi posibnyk [Decorative floristry]. Kyiv, LLS «Kondor-Vydavnytstvo», 231 p.

20. Elektronna Biblioteka z kvitnykarstva [Electronic Library of Floriculture]. Available: <http://flow-erlib.ru/books.shtml>

21. Zlaky v dyzaini sadu /New-Flowers/. Vse pro kvity [Cereals in garden design /New-Flowers/. All about flowers]. Available at: <http://www.ontario-knives.ru/zlaki-v-dizainesada.html>.

22. Idei dekoru. Dekorativni travy ta zlaky: nazvy ta idey vykorystannia v landsaftnomu dyzaini [Decor ideas. Decorative herbs and cereals: names and ideas for use in landscape design]. Available at: <https://idei-dekoru.com/2018/03/04/>.

23. Vyshnova, O.S., Zelinskyi, B.V. (2023). Dekorativni zlakovi roslyny dlia fitodyzainu [Decorative cereal plants for phytodesign]. Innovatsii u sadovo-parkovomu hospodarstvi Ukrainy: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii zdobuvachiv vyshchoi osvity ta molodykh uchenykh [Innovations in horticulture and park management in Ukraine: materials of the All-Ukrainian scientific and practical Internet conference of higher education students and young scientists]. Bila Tserkva, BNAU, pp. 16–18.

24. Djachuk, P.V., Perfilieva, M.V., Perfilieva, L.P. (2013). Florystyka: navchalnyi posibnyk [Floristics]. Uman, 182 p.

25. Hryhora, I.M. (2008). Botanika. Praktikum: navch. posib. [Botany. Practical course]. Kyiv, Aristei, 340 p.

26. Peresyphkina, T.M. (2011). Anatomiiia roslyn: teoriia, praktikum, testy: navch. posib. [Plant anatomy: theory, practical course, tests]. Kyiv, Education of Ukraine, 236 p.

27. Bielova, V.A. (2010). Osnovy florystyky: navch. posib. [Fundamentals of Floristry]. Kotovsk, 59 p.

28. Puzerenko, Ya.V. (2013). Dekorativna florystyka: navch. posib. [Decorative Floristry]. Kyiv, Publishing House Kondor, 232 p.

29. Calvert Crary Flower School. A Practical Guide to the Art of Flower Arranging. Running Press, 2020, 224 p.

30. Bielova, V.A. Osnovy florystyky [Fundamentals of Floristry]. Available at: <https://naurok.com.ua/navchalnyi-posibnik-dlyapozashkilnih>

31. Djachuk, P.V. Florystyka [Floristics]. Available at: <https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u166/florustuka.pdf>.

Use analysis of ornamental cereal plants in modern floristry for compositional solutions

Marchenko A., Zhytnyk I.

Phytodesign is aimed at uniting the plant and object worlds. It pursues the line of humanization of the artificial environment, and also helps to develop a thoughtful, scientifically based design solution for introducing plants into interiors. The purpose of the article was to study species composition of ornamental cereal plants used in floristry and to establish promising ones for compositional solutions. Assortment study of ornamental cereals used in modern floristry was carried out using theoretical and methodological approaches in phytodesign. As a result of literature analysis, floristic and phytodesign studies, it was established that the range of plants used for floristry is represented by 161 species from 48 families of 25 orders. The orders Asterales and Poales Small and the families Asteraceae Bercht. & J. Presl and Poaceae Barnh dominate in terms of the number of species. For compositions formation inflorescences of ornamental and wild cereal plants from the genera Aīra, Arundo, Bouteloua, Coix, Dactylis, Stipa, Lagurus, Alopecurus, Setaria, Panicum, Bromus L., Poa are most often used. Every year the range of ornamental cereal plants for compositional solutions in floristry increases. Therefore, having analyzed the range of ornamental cereal plants used in landscape design and grown in ornamental plant nurseries, we came to the conclusion that 47 species from the family Poaceae Barnh are promising. Of these, 17 species and 41 cultivars can be used as forming material or linear plant material; 30 species and 41 cultivars as dominant or focusing material; 29 species and 25 cultivars as filler plant material or additional material.

Key words: phytodesign, compositions, ornamental cereals, species, cultivars.

Copyright: Марченко А.Б., Житник І.С. © This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

ORCID iD:

Марченко А.Б.

Житник І.С.

<https://orcid.org/0000-0002-1753-7782>

<https://orcid.org/0009-0001-9027-4894>

